

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 9/1999 vp

Hallituksen esitys laiksi rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 11 päivänä marraskuuta 1999 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista (HE 140/1999 vp).

Lausunnot

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta ja maa- ja metsätalousvaliokunta ovat antaneet asiasta lausunnot (PeV 14/1999 vp ja MmVL 20/1999 vp), jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylijohtaja Paavo Pirttimäki, ohjelmanjohtaja Kaisa-Leena Lintilä ja lainsäädäntöneuvos Minna-Liisa Rinne, sisäasiainministeriö
- lainsäädäntöneuvos Outi Suviranta, oikeusministeriö
- budjettisihteeri Maija Aakkula, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Juha Mäntyvaara, opetusministeriö
- ylitarkastaja Kari Parkkonen, maa- ja metsätalousministeriö
- osastopäällikkö Kalle J. Korhonen ja teollisuusneuvos Liisa Mieskylä, kauppa- ja teollisuusministeriö
- neuvotteleva virkamies Ulla Jatila, työministeriö

- johtaja Raimo Harjunen, osastopäällikkö Juha Alarinta, osastopäällikkö Simo Luoma ja yrittäjä Pekka Rintajouppi, Etelä-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus
- johtaja Matti Kellokumpu, Etelä-Savon työvoima- ja elinkeinokeskus
- johtaja Antti Koho, Varsinais-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus
- johtaja Elina Lehto, Uudenmaan työvoima- ja elinkeinokeskus
- johtaja Pasi Mäkinen, Keski-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus
- kehityspäällikkö Jukka Mäkitalo, Teknologian kehittämiskeskus Tekes
- lakiasianpäällikkö Kari Prättälä ja maakuntasiamies Antti Iso-Koivisto, Suomen Kuntaliitto
- kehittämisjohtaja Timo Kirkko-Jaakkola, Pirkanmaan liitto
- hallituksen puheenjohtaja Pentti Komi, Etelä-Karjalan liitto
- maakuntajohtaja Esko Lotvonen, Lapin liitto
- maakuntajohtaja Pekka Turunen, Satakuntaliitto
- maakuntajohtaja Tapio Välinoro, Kymenlaakson liitto
- osastopäällikkö Marja-Liisa Peltola, Keskuskauppakamari
- kaupunginjohtaja Jyrki Myllyvirta, Mikkelin kaupunki
- liiketoimintajohtaja Seppo Arponen, lakiasioiden apulaisjohtaja Juhani Sutinen ja kehityspäällikkö Pauli Tiainen, Finnvera Oyj

- apulaisosastopäällikkö Pekka Sarkkinen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- järjestösihteeri Tom Holmroos, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- järjestöpäällikkö Antti Lanamäki, AKAVA ry
- teollisuusasiamies Harri Jaskari, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto ry
- asiamies Mikko Martikainen, Palvelutyönantajat ry
- johtaja Olli-Pekka Väänänen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto

- toimitusjohtaja Jouko Setälä, Maaseutukustusten Liitto ry
- johtaja Martti Pallari, Suomen Yrittäjät ry
- professori Olli Mäenpää.

Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö, liikenne- ministeriö, ympäristöministeriö, korkein hallinto-oikeus, Ahvenanmaan maakuntahallitus, Saa- melaiskäräjät, Uudenmaan liitto, Kainuun liitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Etelä-Savon ympä- ristökeskus ja Päivittäistavarakauppa ry ovat an- taneet kirjalliset lausunnot.

HALLITUKSEN ESITYS

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi rakennera- hasto-ohjelmien kansallista hallinnointia koske- va yleislaki. Ehdotetussa laissa on otettu huo- mioon Agenda 2000 -uudistukseen pohjautuvat rakennerahastoja koskevat uudet, kaudelle 2000—2006 annetut Euroopan yhteisön säädök- set.

Ehdotettu laki koskisi rakennerahasto-ohjel- mien toimeenpanoa sekä rakennerahastovarojen ja vastaavan kansallisen rahoitusosuuden hallin- nointia, valvontaa ja tarkastusta. Yhteisöaloite- ohjelmien hallinnoinnista ehdotetaan säädettä- väksi erikseen.

Ehdotettu laki sisältäisi perussäännökset muun muassa rakennerahastovarojen ja vastaa- van valtion rahoitusosuuden budjetoinnista, ra- kennerahasto-ohjelmien hallinnoinnista keskus- ja aluetasolla, maakunnan yhteistyöryhmän ase-

masta ja tehtävistä, ylimaakunnallisten hankkei- den hallinnoinnista, seurantakomitean asettami- sesta sekä rakennerahastovarojen ja vastaavan kansallisen rahoitusosuuden valvonnasta ja tar- kastuksesta.

Eri viranomaisten rakennerahastohankkeisiin myöntämien tukien myöntämiseen, maksami- seen ja valvontaan sovellettaisiin erityislainsää- däntöä. Nyt ehdotettu laki tulisi niihin sovellet- tavaksi vain silloin, kun erityislainsäädännössä ei asiasta ole säännöksiä.

Ehdotettu laki koskisi kaudelle 2000—2006 hyväksyttäviä ohjelmia. Rakennerahastovarojen valvontaa ja tarkastusta koskevia säännöksiä so- vellettaisiin kuitenkin soveltuvin osin myös kau- delle 1995—1999 hyväksytyihin ohjelmiin.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voi- maan 1 päivänä tammikuuta 2000.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

1. Uudistuksen tarve

Valiokunta toteaa, että vuosille 1995—1999 hy- väksytyjen rakennerahasto-ohjelmien hallin- ninnin sovittaminen kansalliseen hallinto- ja budjetointijärjestelmään johti monimutkaiseen

ja laajalle hajautuneeseen hallintomalliin. Hal- linnointia varten ei pääsääntöisesti luotu uutta lainsäädäntöä, mistä oli seurauksena useita lain- säädännöllisiä aukkoja Euroopan yhteisön ra- kennerahastovarojen ja vastaavan kansallisen ra- hoitusosuuden hallinnoinnissa ja valvonnassa.

Erityisesti eri hallinnonalojen sektorilainsäädännössä on puutteita.

Ohjelmatyön hallinnoinnissa on kuitenkin edellä mainituista seikoista aiheutuvista ongelmista päästy yli eri osapuolten välisellä yhteistyöllä. Oikeustilaa ei kuitenkaan voida pitää tyydyttävänä. Kun lisäksi uudet rakennerahastoja koskevat Euroopan yhteisön säädökset korostavat entisestään jäsenvaltion vastuuta ohjelman hallinnosta, toimeenpanosta ja varainkäytön valvonnasta, on rakennerahastovarojen hallinnointia koskevien perussäännösten säätäminen välttämätöntä.

Hallituksen esityksen perusteluista mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena, minkä vuoksi valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä valiokunnan jäljempänä ehdottamin muutoksin ja esittämin kannanotoin.

2. Vaikutukset alueelliseen kehitykseen

Rakennerahasto-ohjelmien yhtenä tarkoituksena on edistää alueellisesti tasapainoista kehitystä ja tukea rakenteellisia uudistuksia, jotka vahvistavat alueiden yritysten kilpailukykyä, lisäävät väestön mahdollisuuksia työpaikan saantiin ja turvaavat hyvän elinympäristön.

Lisäksi tarkoituksena on, että rakennerahasto-ohjelmien sisältö perustuu alueilla tehtyihin strategisiin valintoihin ja maakunnan aluekehitysohjelmiin. Niitä toteutetaan yhteistyössä valtion ja kuntien viranomaisten sekä yritysten ja kansalaisten kanssa. Lakiehdotuksen tavoitteena on parantaa rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanoa ja selkeyttää ohjelmia toteuttavien tahojen työnjakoa. Uudistuksen merkittävimmät vaikutukset syntyisivät päätöksenteon nopeutumisesta ja maakunnan yhteistyöryhmän toiminnan tehostumisesta. Ohjelmien varojen käytön suunnittelu kytkettäisiin kiinteästi valtion talousarvion valmisteluun ja tätä kautta kansalliset varat olisivat ohjelmia toteuttavien viranomaisten käytössä nykyistä nopeammin talousarvion tultua hyväksytyksi.

3. Maakunnan yhteistyöryhmä

Lakiehdotuksen mukaan aluetasolle kuhunkin maakuntaan perustetaan rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanoa ja alueen kehittämiseen vaikuttavien toimenpiteiden yhteensovittamista varten maakunnan yhteistyöryhmä, joka koostuisi maakunnan liiton ja sen jäsenkuntien, valtion viranomaisten ja hallinnonalojen muiden toimijoiden sekä alueen kehittämisen kannalta merkittävien elinkeinoelämän ja työmarkkinajärjestöjen edustajista.

Vuosien 2000—2006 rakennerahastokauden hallintomallissa painotetaan aikaisempaa huolellisemman ja varhaisemmassa vaiheessa tapahtuvan varojen käytön suunnittelun ja eri viranomaisten rahoitustarpeiden selvittämisen merkitystä valtion talousarvion laatimisessa. Maakuntien yhteistyöryhmien laatimissa maakunnan yhteistyöasiakirjoissa yhteensovitetaan seuraavan varainhoitovuoden EU-varojen ja vastaavan kansallisen rahoitusosuuden kohdentuminen maakunnassa ohjelmaa rahoittaville valtion viranomaisille, maakunnan liitoille ja muille ohjelman rahoitukseen osallistuville tahoille. Tätä kautta varojen suuntaaminen alueille paranisi ja varat olisivat ohjelmia toteuttavien käytössä nykyistä nopeammin.

Maakunnan yhteistyöasiakirja on se väline, joka ohjaa viranomaisten toimintaa ja ohjelmien toteuttamista. Valiokunta korostaa yhteistyöasiakirjan tosiasiallista sitovaa merkitystä ohjelmatyössä mukaan lukien varojen käytön suunnittelu ja kohdentaminen.

Pääsääntöisesti hankkeita ei tuotaisi yhteistyöryhmän käsittelyyn, vaan rahoittajaviranomaiset päättäisivät niistä yhteistyöasiakirjassa määritellyissä puitteissa. Yhteistyöryhmä voisi kuitenkin käsitellä suuria maakunnallisia tai ylimaakunnallisia taikka muuten aluekehityksen kannalta merkittäviä hankkeita. Yhteistyöryhmään tuotavat hankkeet määriteltäisiin tarkemmin yhteistyöryhmän työjärjestyksessä. Liiketalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja sisältäviä yrityshankkeita ei kuitenkaan käsiteltäisi yhteistyöryhmässä.

Maakunnan yhteistyöryhmään pyritään saamaan edustetuiksi juuri ne tahot, jotka eri alueil-

la rahoittavat ja toteuttavat hankkeita. Eri rahoittaja- ja toteuttajatahojen tasapuolinen edustus lisää osapuolten sitoutumista kehittämistyöhön ja sitä kautta hankkeiden toteutusvarmuutta.

Kukin maakunnan yhteistyöryhmässä edustettu taho tekisi ehdotuksen edustajikseen ja heidän henkilökohtaisiksi varaedustajikseen. Jotta yhteistyöryhmä voitaisiin asettaa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) mukaisesti, eri osapuolitahoja on syytä pyytää ehdottamaan sekä varsinaisiksi edustajiksi että varaedustajiksi mies- ja naisehdokkaat. Tasa-arvolain 4 §:n 2 momentti velvoittaa kuntien ja valtion viranomaisia ottamaan kiintiöperiaate huomioon jo ehdokkaita asetettaessa. Mainittu säännös koskee vain valtion ja kuntien viranomaisia, joten kiintiöperiaatteen noudattamisvelvoite ei koskisi alueen kehittämisen kannalta tärkeimpiä työmarkkina- ja elinkeinojärjestöjä. Mainittu tasa-arvolain velvoite sitoi kuitenkin maakunnan liiton hallitusta siten, että sen tulisi pyytää ehdokkaita asettavia tahoja nimeämään sekä mies- että naisehdokkaita edustajiksi ja varaedustajiksi. Valiokunta pitää tärkeänä, että myös työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt noudattavat tasa-arvolain periaatetta.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että maakunnan yhteistyöryhmän puheenjohtajana toimii luottamushenkilö.

Lakiehdotuksen mukaan yhteistyöryhmä asettaa jaoston tavoite 3 -ohjelman ja tavoite 2 -ohjelman yhteensovittamiseksi. Jaoston puheenjohtajana toimii esityksen mukaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen työvoimaosaston osastopäällikkö. Lisäksi lakiehdotuksen mukaan yhteistyöryhmä asettaa jaoston Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosaston osarahoittaman alueellisen maaseutusuunnitelman ja tavoite 2 -ohjelman yhteensovittamiseksi. Jaoston puheenjohtajana on hallituksen esityksen mukaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosaston osastopäällikkö. Valiokunta ehdottaa, että edellä mainittujen jaostojen puheenjohtajana toimii työvoima- ja elinkeinokeskuksen edustaja. Tällä tavalla voidaan turvata se, että puheenjohtajuus järjestetään joustavasti tarkoituksenmukaisella tavalla.

4. Suhde muuhun lainsäädäntöön

Ehdotettu laki on luonteeltaan yleislaki. Se on toissijainen suhteessa hallinnonaloilla noudatettavaan erityislakeihin.

Erityislainsäädännössä ei ole esimerkiksi säännöksiä maakunnan yhteistyöryhmästä, seurantakomiteasta, ylimaakunnallisten hankkeiden hallinnoinnista eikä hallintoviranomaisten ja maksuviranomaisten toimivallasta. Valiokunta pitää välttämättömänä, ettei mainituista kysymyksistä säädetä vastaisuudessa valtion viranomaisia koskevassa erityislainsäädännössä, vaan rakennerahasto-ohjelmiin perustuva alue- ja rakennepoliittinen työ pohjautuu tähän lainsäädäntöön, lakiin alueiden kehittämisestä (1135/1993) ja muuhun erityislainsäädäntöön.

Valiokunta toteaa, että aluekehityslain tavoitteena on edistää maan alueiden omaehtoista kehittämistä ja tasapainoista alueellista kehitystä. Aluekehitysviranomainen, jona toimii maakunnan liitto, huolehtii toimialueellaan yleisestä aluepoliittisesta suunnittelusta, aluekehitysohjelmien valmistelusta ja niiden toteutumisen seurannasta sekä aluehallintoviranomaisille kuuluvien aluekehitystoimenpiteiden yhteensovittamisesta. Maakunnan liitto vastaa myös maakunnan yleisestä kehittämisestä ja edistää kuntien seudullista ja muuta yhteistyötä.

Maakunnan liitolla aluekehitysviranomaisena on keskeinen rooli alue- ja rakennepoliittisessa kehittämistyössä. Tähän työhön osallistuvat lisäksi myös valtion viranomaisten, kuntien ja yksityisen sektorin edustajat. Maakunnan yhteistyöryhmä on näiden tahojen yhteistyöelin. EY:n aluepolitiikka ja kansallinen aluepolitiikka nivoutuvat kiinteästi yhteen.

Valiokunta kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että kunnilla ja valtiolla on aluekehitysvastuu alueiden kehittämisestä annetun lain mukaan. Tämän vuoksi laki alueiden kehittämisestä on otettava huomioon myös esillä olevan lakiehdotuksen 2 §:n 2 ja 3 momentin kohdalla sekä laajemminkin, kuten esimerkiksi yritystoiminnan tukemiseen liittyvässä lainsäädännössä. Tähän liittyen valiokunta toteaa, että alueiden kehittämisestä annetun lain mukaan valtion viranomaisten tulee päätöksenteossaan ja toiminnas-

saan ottaa huomioon aluekehityslain tavoite ja arvioida toimenpiteidensä alueellisia vaikutuksia.

Lisäksi valiokunta toteaa, että valtion aluehallintoviranomaisen on pyydettävä aluekehitysviranomaiselta lausunto sen toimialueen kehittämisen kannalta merkittävistä suunnitelmistaan ja päätöksistään sekä näiden rahoituksesta sekä toimittava viranomaisten yhteistyössä muutoinkin noudattaen alueiden kehittämisestä annetun lain 9 §:n säännöksiä.

Valiokunta viittaa edelleen lakiin alueiden kehittämisestä liittyvään mietintöönsä (HaVM 20/1993 vp).

5. Ohjelmareservi

Lakiehdotus mahdollistaa varainkäytön joustavuuden varmistamiseksi, että rakennerahastovaroja käyttävät ministeriöt voivat jättää osan rakennerahastovaroista ja vastaavasta valtionrahoitusosuudesta ns. ohjelmareserviin. Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että maksuviranomaisen osoittaisi rakennerahastovaroja käyttäville ministeriöille niiden hallinnonalojen käyttöön tarkoitetut rakennerahastovarot heti vuoden alussa. Ministeriöt jakaisivat valtaosan rakennerahastovaroista ja vastaavasta valtion rahoitusosuudesta heti vuoden alussa alueille. Ohjelmareservin jakopäätökset tehtäisiin myöhemmin varainhoitovuoden aikana ja ohjelmareservistä säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

Valiokunta katsoo, että ohjelmareservin varat tulee jakaa mahdollisimman pian käytettäväksi. Valiokunnan käsityksen mukaan näiden varojen määrä voisi olla enintään 10 prosenttia varainhoitovuoden hallinnonalan rahoituksesta. Tähän ei kuitenkaan laskettaisi 5a- ja KOR-toimenpiteitä. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, ettei uudella ohjelmakaudella jää reserviin tai muitakaan ohjelmatyöhön varattuja varoja käyttämättä.

6. Kuntarahoitteiset hankkeet

Valiokunta katsoo, että sellaisten toimenpiteiden rahoitukseen, joihin kansallinen julkinen rahoitus tulisi kokonaan tai pääosin kunnilta, rakennerahastovarot tulisi jakaa maakuntien lii-

toille, jotka myöntäisivät rakennerahasto-osuuden hankkeisiin. Jotta tämä olisi mahdollista, tulisi maakuntien liittojen toimivaltaa laajentaa. Valiokunnan käsityksen mukaan tämä tapahtuu parhaiten muuttamalla lakia alueiden kehittämisestä. Valiokunta edellyttää hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin edellä todetun ehdotuksen toteuttamiseksi (*Valiokunnan lausumaehdotus 1*).

7. Lopputoteamuksia

Uudistuksen toteutuminen tavoitteiden edellyttämällä tavalla vaatii eri yhteistyöosapuolten määrätietoista sitoutumista aluekehitystavoitteiden toteuttamiseen. Tulokset edellyttävät myös työssä mukana olevilta henkilöiltä henkilökohtaisina ominaisuuksina yhteistyökykyä.

Hallintojärjestelmä jää vielä uudistuksen jälkeenkin varsin monimutkaiseksi, minkä vuoksi osaltaan säädettävän lain toimeenpanoa on tarpeen seurata.

Valiokunta korostaa, että kyseessä on rakennerahastojen hallinnointia koskeva laki. Tärkeintä on uuden rakennerahastokauden alusta saakka kiinnittää huomiota ohjelmien ja hankkeiden vaikuttavuuteen ja tuloksellisuuteen.

Valiokunta edellyttää hallituksen tarkkaan seuraavan uudistuksen tavoitteiden toteutumista sekä uuden lainsäädännön soveltamista, toimivuutta ja tuloksellisuutta sekä antavan eduskunnalle uudistuskokonaisuutta koskevan seikkaperäisen selonteon vuoden 2003 loppuun mennessä (*Valiokunnan lausumaehdotus 2*).

Yksityiskohtaiset perustelut

2 §. *Suhde muihin lakeihin.* Lakiehdotuksen 2 §:n 4 momentin mukaan muun lain nojalla annettussa asetuksessa olevia tästä laista poikkeavia säännöksiä noudatetaan tämän lain sijasta. Tämä merkitsee sitä, että laista voitaisiin rajoituksetta poiketa asetuksella. Momentti on perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan tältä osin selvästi ristiriidassa oikeussäännösten hierarkiaa ja lainsäädäntövallan delegointia koskevien yleisten periaatteiden kanssa. Hallintovaliokunta ehdottaa 2 §:n 4 momentista poistettavaksi viit-

tauksen laista poikkeaviin asetuksiin, jotta lakiehdotus voidaan tältä osin käsitellä tavallisesa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Hallintovaliokunta toteaa lisäksi, että asiallisesti edellä todettua vastaava ongelma liittyy 2 §:n 1—3 momenttiin. Hallintovaliokunta ehdottaakin 2 §:n 1—3 momentin muuttamista 2 §:n 4 momenttia vastaavalla tavalla.

Valiokunta toteaa, että tästä laista tapahtuvan poikkeamisen tulee perustua kaikissa tapauksissa lain tasoiseen säännökseen.

Lakiehdotuksen 31 §:n mukaan Euroopan yhteisön rakennerahastoista Suomeen myönnettävän rahoituksen ja vastaavan kansallisen rahoitusosuuden hallinnoinnin ja käytön tarkastukseen ja muuhun valvontaan sovelletaan sellaisia menetelmiä ja periaatteita, joilla voidaan varmistaa Euroopan yhteisön lainsäädännöstä johtuvien velvollisuuksien ja moitteettoman varainhoidon vaatimusten noudattaminen.

Lakiehdotuksen 2 §:n 5 momentista ilmenee, että 31 § on tarkoitettu ensisijaiseksi suhteessa muuhun lainsäädäntöön, kun taas 2 §:n 1—4 momenttien mukaan esillä oleva lakiehdotus olisi toissijainen momentissa mainittuun lainsäädäntöön nähden.

Valiokunta toteaa käsityksensä, että 31 §:ssä todettuja menetelmiä ja periaatteita on sovellettava jo suoraan Euroopan yhteisön lainsäädännön perusteella. Valiokunta haluaa kuitenkin korostaa lakiehdotuksen 31 §:n merkitystä. Samalla valiokunta ehdottaa 2 §:n 5 momentin poistamista tarpeettomana.

5 §. Rakennerahastovarojen tulouttaminen. Lakiehdotuksen 5 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan valtiolle tai valtion viranomaiselle saatetaan antaa välitettäväksi tai hallinnoitaviksi ulkopuolisilta tulevia varoja, joiden käyttötarkoitus on sidottu tai jotka muutoin kuuluvat oikeudellisesti jollekin muulle kuin valtiolle. Tällaisten varojen sisällyttämisen valtion talousarvioon on Suomessa katsottu vaativan säännöstä, jolla varojen käyttö tai hallinnointi ainakin teknisesti liitetään valtion budjettitalouteen.

Lisäksi perusteluissa lausutaan, että Euroopan yhteisö myöntää rakennerahastovarajat jäsen-

valtiolle käytettäväksi hyväksymiinsä rakennerahasto-ohjelmiin, joissa varojen käyttötarkoitus määritellään toimintalinjoittain. Varat osoitetaan jäsenvaltiolle, mutta ne tulee käyttää ohjelman mukaisiin hankkeisiin, joiden toteuttajina voi olla valtion viranomaisia, kuntahallintoon kuuluvia tahoja sekä yrityksiä ja muita yksityissektoriin kuuluvia tahoja.

Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 5 §:n 1 momentin muuttamista perusteluista ilmenevän tarkoituksen mukaiseksi.

6 §. Hallintoviranomaiset. Pykälän tarkoituksena on määritellä hallintoviranomaisina toimivat ministeriöt. Valiokunta pitää pykälässä esitettyä ministeriöiden työnjakoa asianmukaisena.

Hallituksen esitykseen uudeksi Suomen hallitusmuodoksi antamassaan mietinnössä perustuslakivaliokunta edellyttää, että hallitus omaksuu sellaisen lainvalmistelukäytännön, jossa lakiesityksessä osoitetaan ministeriön toimivaltaisuus mainitsemalla ministeriö nimeltä eikä epäselvällä käsitteellä "asianomainen ministeriö". Lakien nykyiset tämän käsitteen varaan rakentuvat kohdat on tarkennettava sopivissa yhteyksissä (PeVL 10/1998 vp).

Hallintovaliokunta katsoo, että laista on yksiselitteisesti käytävä ilmi, mikä ministeriö hoitaa kyseessä olevia tehtäviä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 6 §:n johdantokappaleen alkuosan poistamista.

10 §. Maksuviranomaiset. Edellä 6 §:n perusteluissa lausuttuun viitaten valiokunta ehdottaa 10 §:n johdantokappaleen alkuosan poistamista.

14 §. Maakuntien liitoille annettavat rakennerahastovaroja ja vastaavaa kansallista valtion rahoitusosuutta koskevat ehdot, ohjeet ja määräykset. Valiokunta ehdottaa pykälän otsikosta sanan "kansallinen" poistamista tarpeettomana. Pykälän 1 momentista ilmenee, että kysymys on kansallisesta valtion rahoitusosuudesta. Lakiehdotuksessa ei ole käytetty mainittua sanaa muisakaan pykälissä, joissa valtion rahoitusosuutta käsitellään.

16 §. Rakennerrahasto-ohjelmien valmistelu.

Edellä 2 §:n 1—4 momentin perusteluihin viitaten valiokunta ehdottaa 16 §:n muuttamista 2 §:n 1—4 momenttia vastaavalla tavalla.

17 §. Maakunnan yhteistyöryhmä.

Lakiehdotuksen 17 §:n 7 ja 8 momentissa säädetään yhteistyöryhmän asettamista nimetyistä jaostoista ja niiden puheenjohtajista. Hallintovaliokunta ehdottaa, että 17 §:n 5 momentissa säädetään yhteistyöryhmän puheenjohtajasta siten, että hänen tulee olla kuntalaissa (365/1995) tarkoitettu luottamushenkilö.

Valiokunta ehdottaa yleisperusteluissa lausuttuun viitaten 17 §:n 7 ja 8 momentin muuttamista siten, että momenteissa mainitun jaoston puheenjohtajana toimii työvoima- ja elinkeinokeskuksen edustaja.

Valiokunta ehdottaa 17 §:n 8 momentin täydentämistä siten, että yhteistyöryhmä voi tarvittaessa asettaa maaseutujaoston myös tavoite 2 -alueen ulkopuolisilla alueilla.

18 §. Maakunnan yhteistyöryhmän jäsenten asema. Valiokunta ehdottaa 18 §:n 1 momentin täydentämistä siten, että virkavastuu ulottuu myös yhteistyöryhmän asettamiin jaostoihin niiden käsittelemien asioiden luonteen huomioon ottaen. Lakiehdotuksen perusteella jaostot eivät käytä varsinaista päätösvaltaa, vaan ne toimivat luonteeltaan lähinnä valmistelueliminä. Tämä onkin uudistuksen toimeenpanon kannalta välttämätön lähtökohta.

20 §. Maakunnan yhteistyöryhmän päätöksenteko ja hallintomenettely. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan hyvän hallinnon ja oikeusturvan takeista on säädettävä lakiehdotuksessa hallituksen esityksessä ehdotettua olennaisesti täsmällisemmin. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 20 §:n 1 momentin täydentämistä siten, että momentin loppuun lisätään virke, jonka mukaan muilta osin yhteistyöryhmän hallintomenettelyyn sovelletaan hallintomenettelylakia (598/1982). Samalla valiokunta katsoo, että uusi laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) tulee sovellettavaksi yhteistyöryh-

mään mainitun lain 4 §:n 1 momentin 8 kohdan nojalla.

Ottaen huomioon maakunnan liiton keskeisen aseman aluekehitysviranomaisena valiokunta ehdottaa, että maakunnan liitto vahvistaa yhteistyöryhmän hyväksymän maakunnan yhteistyöryhmän työjärjestyksen. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 20 §:n 2 momentin muuttamista.

Lisäksi valiokunta ehdottaa 20 §:n 2 momentin toiseen virkkeeseen kirjoitustapaa koskevaa luonteeltaan teknistä korjausta.

Edelleen valiokunta ehdottaa 20 §:n 1 momenttiin ehdotettujen muutosten johdosta 20 §:n 3 momentin poistamista tarpeettomana.

21 §. Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävät.

Lakiehdotuksen 21 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan maakunnan yhteistyöryhmä yhteensovittaa seuraavan varainhoitovuoden rakennerrahastovarojen ja vastaavan kansallisen rahoitusosuuden kohdentumisen maakunnassa rakennerrahasto-ohjelmaa rahoittaville valtion viranomaisille, maakunnan liitolle ja muille rakennerrahasto-ohjelman rahoitukseen osallistuville. Tästä laaditaan asiakirja, jonka kaikki asianomaisessa maakunnassa ohjelmaa rahoittavat toimijat allekirjoittavat. Valiokunta ehdottaa sanamuodon selkeyttämistä siten, että "asiakirjan laatimisen" sijasta "hyväksytään asiakirja". Allekirjoittamisella ei tässä yhteydessä ole erillisiä oikeusvaikutuksia, vaan sillä korostetaan yhteistyön merkitystä.

Lakiehdotuksen 20 § koskee maakunnan yhteistyöryhmän päätöksentekoa ja hallintomenettelyä. Valiokunta toteaa, että lakiehdotuksen 21 §:n 1 momentin 4 kohdan sana "sopia" on ristiriidassa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 20 §:n 4 momentin kanssa, jonka mukaan päätöksenteko tapahtuu yksimielisesti tai äänestämällä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 21 §:n 1 momentin 4 kohdan muuttamista siten, että kysymys on sopimisen sijasta päättämisestä.

Valiokunta ehdottaa 21 §:n 1 momentin 7 kohdan muuttamista siten, että maakunnan yhteistyöryhmä valmistelee ja esittää siten kuin 16 §:ssä säädetään rakennerrahasto-ohjelman muu-

tostarpeita seurantakomitealle ja hallintoviranomaiselle sekä raportoi niille rakennerahasto-ohjelman mukaisesti.

22 §. Hankkeiden rahoittaminen ja siihen liittyvät tehtävät. Valiokunta toteaa, että yksityiskohtaisissa perusteluissa 22 §:n otsikko on epähuomiossa jäänyt virheelliseksi. Pykälän oikea otsikko on "Rahoituksen myöntäminen ja siihen liittyvät tehtävät".

Lakiehdotuksen 22 § koskee muun muassa rakennerahastovaroja käyttävän ministeriön hallinnonalan muita toimijoita kuin viranomaisia. Esityksen perusteluista ilmenee, että 22 § olisi näille toimijoille toimivaltaa perustava. Hallituksen esityksestä ei kuitenkaan ilmene, mitä nämä toimijat olisivat. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan sääntelyä tulee tältä osin tämentää.

Hallintovaliokunta toteaa, että säännöksessä tarkoitetaan hallinnonalan muilla toimijoilla valtion virastoja ja laitoksia sekä valtion erityisrahoitusyhtiöistä annetussa laissa (443/1998) tarkoitettuja erityisrahoitusyhtiöitä (esimerkiksi Finnvera Oyj) sekä muita vastaavia valtion kokonaan tai osittain omistamia yhtiöitä, jotka kuuluvat jonkin ministeriön hallinnonalaan. Valiokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten 22 §:n 1 momentin johdantokappaleen täsmentämistä. Lisäksi valiokunta toteaa, että hallituksen esityksessä olevaa perustelumainintaa ei tule ymmärtää niin, että edellä tarkoitettu muu toimija voisi 22 §:n nojalla myöntää rahoitusta hankkeille ja että sen vastuu hankkeiden valvonnasta ja varojen takaisin perinnästä perustuisi tähän säännökseen.

Selvyyden vuoksi valiokunta huomauttaa, että pykälässä ei tarkoiteta hallinnonalan muilla toimijoilla sellaisia lakiehdotuksen 12 §:n perusteluissa tarkoitettuja välittäjäorganisaatioita, jotka olisivat valtiosta riippumattomia oikeushenkilöitä.

Valiokunta ehdottaa 22 §:n 1 momentin 2 kohdan säännöksen muuttamista muotoon: "myöntää kansallisen lainsäädännön, rakennerahasto-ohjelman ja maakunnan yhteistyöasiakirjan mukaisesti hankkeeseen..." Muuttamalla sa-

nojen "ottaen huomioon" sijaan sana "mukaisesti" ei valiokunnan käsityksen mukaan muutettaisi asiallisesti yhteistyöasiakirjan luonnetta.

Lisäksi valiokunta ehdottaa 22 §:n 1 momentin 2 kohdan sanaan "kansallisen" liittyvän kirjoitusvirheen korjaamista viimeisessä sivulauseessa.

Valiokunta huomauttaa, että hallituksen esityksen 20 §:n 5 kohdan säännöksen keskeinen osa — se, että yhteistyöryhmän puolto on eräissä tapauksissa edellytyksenä rakennerahastotuen myöntämiselle — liittyy 22 §:n 1 momentin 2 kohdan säännökseen. Tässä kohdassa ei kuitenkaan viitata 20 §:n 5 momentin mahdolliseen merkitykseen päätöksenteossa. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 22 §:n 1 momentin 2 kohdan loppuun lisättäväksi virkkeen: "jos hanke 21 §:n 1 momentin 5 kohdan nojalla käsitellään ennen päätöksentekoa maakunnan yhteistyöryhmässä, noudatetaan, mitä 20 §:n 5 momentissa säädetään;" Valiokunnan ehdottama muutos on luonteeltaan tekninen.

24 §. Seurantakomiteat. Lakiehdotuksen sääntely seurantakomiteassa noudatettavasta menettelystä ja oikeusturvaseikoista on puutteellinen. Valiokunta ehdottaa 24 §:n 5 momentin loppuun lisättäväksi virkkeen, jonka mukaan seurantakomitean hallintomenettelyyn sovelletaan, mitä hallintomenettelylaissa säädetään. Valiokunnan muutosehdotus liittyy hyvän hallinnon ja oikeusturvakeiden turvaamiseen.

Valiokunta katsoo, että laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta tulee sovellettavaksi seurantakomiteaan mainitun lain 4 §:n 1 momentin 8 kohdan nojalla.

Valiokunta katsoo lisäksi, että ottaen huomioon rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä annetun neuvoston asetuksen (EY) n:o 1260/1999 35—37 artiklassa säädetty seurantakomitean tehtävät, jotka on selostettu lakiehdotuksen perusteluissa, seurantakomitea ei valiokunnan käsityksen mukaan tekisi ainakaan pääsääntöisesti sellaisia hallintopäätöksiä, joita voitaisiin pitää valituskelpoisina. Jos seurantakomitean käsiteltävänä olevista asioista tehdään valituskelpoisia päätöksiä, ne tekee yleensä

asianomainen ministeriö. Sen päätöksestä valitaan lakiehdotuksen 39 §:n mukaisesti Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Neuvoston asetuksen perusteella näyttää kuitenkin mahdolliselta, että komitea saattaa tehdä valituskelpoisia hallintopäätöksiä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyvän 39 §:n muuttamista siten, että myös seurantakomitean päätökseen haetaan muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Lakiehdotuksen 24 §:n 6 momentin mukaan seurantakomitea ratkaisee sen päätettävät asiat yksimielisesti. Seurantakomitean tehtävät liittyvät Suomen EY-oikeudellisiin jäsenvelvoitteisiin, minkä vuoksi on ongelmallista sitoa komitean päätöksenteko yksimielisyyden edellytykseen, joka olisi muutoinkin ainutlaatuinen Suomen julkishallinnossa. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 24 §:n 6 momentin muuttamista vastaamaan maakunnan yhteistyöryhmän päätöksentekomenettelyä koskevaa lakiehdotuksen 20 §:n 4 momenttia. Valiokunnan ehdottamassa muodossa seurantakomitean on pyrittävä päätöksenteossa yksimielisyyteen. Jos päätöstä ei voida tehdä yksimielisesti, päätökseksi tulee kanta, jota kaksi kolmannelle äänestäneistä on kannattanut.

27 §. Rakennerahastovaroja käyttävän ministeriön tarkastusoikeus. Lakiehdotuksen 27 §:n 2 momentissa, 28 §:n 3 momentissa, 29 §:n 2 momentissa ja 30 §:n 2 momentissa on kysymys "ulkopuolisesta" tilintarkastajasta. Valiokunta ehdottaa sanan "ulkopuolinen" korvaamisella sanalla "riippumaton".

Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 27 §:n 3 momentissa sanan "tilintarkastuksen" korvaamisella sanalla "tarkastuksen", jotta lakiehdotuksessa käytettäisiin tarkastuksen käsitettä johdon mukaisesti.

28 §. Ministeriön hallinnonalaan kuuluvan toimijan ja maakunnan liiton tarkastusoikeus. Lakiehdotuksen 27 §:n 2 momentin osalta edellä

lausuttuun viitaten valiokunta ehdottaa 28 §:n 3 momentin muuttamista.

29 §. Hallintoviranomaisen tarkastusoikeus. Lakiehdotuksen 27 §:n 2 momentin osalta edellä lausuttuun viitaten valiokunta ehdottaa 29 §:n 2 momentin muuttamista.

30 §. Maksuviranomaisen tarkastusoikeus. Lakiehdotuksen 27 §:n 2 momentin osalta edellä lausuttuun viitaten valiokunta ehdottaa 30 §:n 2 momentin muuttamista.

34 §. Lausuman esittäminen. Edellä 6 §:n perusteluissa lausuttuun viitaten valiokunta ehdottaa 34 §:n johdantokappaleen muuttamista.

39 §. Muutoksenhaku. Valiokunta ehdottaa edellä 24 §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin viitaten 39 §:n 1 momentin muuttamista siten, että myös seurantakomitean päätökseen haetaan muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten hallintovaliokunta ehdottaa 39 §:ään otettavaksi uuden 2 momentin, jossa säädetään muutoksenhausta maakunnan yhteistyöryhmän päätökseen. Valiokunnan käsityksen mukaan yhteistyöryhmä on lähempänä kunnallista kuin valtiollista elintä. Näin ollen valiokunta katsoo kunnallisvalituksen soveltuvan hallintolainkäyttölakia paremmin yhteistyöryhmään. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 39 §:n uudessa 2 momentissa, että maakunnan yhteistyöryhmän päätöksestä haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin muutoksenhausta kuntayhtymän päätöksestä kuntalaissa säädetään.

42 §. Tarkemmat säännökset. Hallituksen esityksen 42 §:n 7 kohdan mukaan asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä projektinomaisen toimeenpanon hallinnosta. Valiokunta ehdottaa sanotun kohdan poistamista, koska laissa ei ole perussäännöstä, johon asetuksen antovaltuus voisi perustua.

Säättämisyjärjestys

Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädettyssä järjestyksessä, jos valiokunnan 2 §:n 4 momentista sekä hyvän hallinnon ja oikeusturvan takeiden johdosta 20, 22 ja 24 §:stä tekemät valtiosääntöoikeudelliset huomautukset otetaan asianmukaisesti huomioon.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa todetaan, että maakunnan yhteistyöryhmä on erityislaatuinen valtion ja kunnan viranomaiskoneiston ulkopuolinen toimielin. Sillä on useita rakennerahasto-ohjelman toimeenpanoa ja alueen kehittämiseen vaikuttavien toimenpiteiden yhteensovittamista koskevia tehtäviä. Tällaiset tehtävät ovat tyypillisiä viranomaistehtäviä, joiden toteuttamiseen liittyy muun muassa merkittäviä taloudellisia intressejä.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan maakunnan yhteistyöryhmää on arvioitava suhteessa perustuslakivaliokunnan käytännössä kehitettyyn niin sanottuun valtiosääntöoikeudelliseen virkamieshallintoperiaatteeseen, jonka lähökohdat ovat hallitusmuodon 1, 2 ja 84 §:ssä sekä vaatimuksissa hallinnon lainalaisuudesta ja virkavastuusta. Virkamieshallintoperiaatteen ei ole katsottu merkitsevän ehdotonta estettä antaa julkista valtaa ja julkisia tehtäviä muille kuin viranomaisille, jos tehtävien hoitamisesta ja siinä noudatettavasta menettelystä säädetään riittävän yksityiskohtaisesti, jos oikeusturvanäkökohdat otetaan huomioon ja jos julkisia tehtäviä hoitavat henkilöt kuuluvat rikosoikeudellisen virkavastuun piiriin. Tällaiset näkökohdat korostuvat uuden perustuslain tultua voimaan, sillä sen 124 §:ssä ovat nimenomaiset säännökset hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle. Lisäksi jo perusoikeusuudistus on hallitusmuodon 16 §:n johdosta kasvattanut oikeusturvanäkökohtien ja hyvän hallinnon takeiden merkitystä myös tällaisessa toiminnassa.

Lakiehdotuksen sääntely yhteistyöryhmässä (20 §) ja seurantakomiteassa (24 §) noudatettavasta menettelystä sekä oikeusturvaseikoista on puutteellinen. Esimerkiksi hallintomenettelylaki on 20 §:n mukaan sovellettavana yhteistyöryhmässä vain esteellisyysäännösten osalta. Perustuslakivaliokunta pitää tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen edellytyksenä, että hyvän hallinnon ja oikeusturvan takeista säädetään ehdotettua olennaisesti täsmällisemmin.

Valiokunta ehdottaa edellä yksityiskohtaisesti perusteluista ilmenevällä tavalla hallintomenettelylain (598/1982) soveltamista yhteistyöryhmän ja seurantakomitean hallintomenettelyyn. Lisäksi valiokunta ehdottaa muutoksenhaun mahdollistamista molempien toimielinten päätöksistä. Edelleen maakunnan yhteistyöryhmän ja seurantakomitean jäsenten virkavastuuta koskevat säännökset sisältyvät lakiehdotukseen. Valiokunta katsoo lisäksi, että viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:n 1 momentin 8 kohta soveltuu sekä maakunnan yhteistyöryhmään että seurantakomiteaan.

Yhteenvetona valiokunta toteaa, että se on ottanut asianmukaisesti huomioon perustuslakivaliokunnan tekemät valtiosääntöoikeudelliset huomautukset, minkä vuoksi lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädettyssä järjestyksessä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotus) ja

että hyväksytään kaksi lausumaa (Valiokunnan lausumaehdotukset) .

*Valiokunnan muutosehdotus***Laki****rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §
(Kuten HE)

2 §

Suhde muihin lakeihin

Tätä lakia sovelletaan aluekehitysviranomaisen ja sisäasiainministeriön Euroopan yhteisön rakennerahastojen varoista ja vastaavasta kansallisesta rahoitusosuudesta rahoittamiin toimenpiteisiin, jollei alueiden kehittämisestä annetusta laista (1135/1993) (*poist.*) muuta johdu.

Tätä lakia sovelletaan Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosaston varoista rahoitettaviin toimenpiteisiin, jollei maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetusta laista (1303/1994) tai (*poist.*) sen 27 §:n 2 momentissa mainituista laeista (*poist.*) muuta johdu.

Tätä lakia sovelletaan kalatalouden ohjauksen rahoitusvälineen varoista rahoitettaviin toimenpiteisiin, jollei Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetusta laista (1139/1994) (*poist.*) muuta johdu.

Jos muussa laissa (*poist.*) on tästä laista poikkeavia säännöksiä, noudatetaan niitä tämän lain sijasta.

(5 mom. *poist.*)

3 ja 4 §
(Kuten HE)

5 §

Rakennerahastovarojen tulouttaminen

Rakennerahastoista Suomeen tuloutettavat varat (*poist.*) otetaan valtion talousarvioon, jollei muusta laista, Euroopan yhteisön säädöksestä tai sen nojalla *tehdystä* Euroopan yhteisön toimielimen päätöksestä muuta johdu.

(2 mom. kuten HE)

2 luku

Hallintoviranomaiset, niiden tehtävät ja toimivalta

6 §

Hallintoviranomaiset

(*Poist.*) Yleisasetuksen 9 artiklan n kohdassa tarkoitettuina hallintoviranomaisina toimivat:

(1—3 kohta kuten HE)

7—9 §
(Kuten HE)

3 luku

Maksuviranomaiset, niiden tehtävät ja toimivalta

10 §

Maksuviranomaiset

(*Poist.*) Yleisasetuksen 9 artiklan o kohdassa tarkoitettuina maksuviranomaisina toimivat:

(1—4 kohta kuten HE)

11—13 §
(Kuten HE)

14 §

*Maakuntien liitoille annettavat rakennerrahasto-
varoja ja vastaavaa (poist.) valtion rahoitus-
osuutta koskevat ehdot, ohjeet ja määräykset*

(1—3 mom. kuten HE)

15 §
(Kuten HE)

4 luku

Rakennerrahasto-ohjelmien valmistelu ja toi- meenpano

16 §

Rakennerrahasto-ohjelmien valmistelu

Alueellisten rakennerrahasto-ohjelmien val-
misteluun sovelletaan alueiden kehittämisestä
annetussa laissa säädettyjä menettelytapoja, jol-
lei muusta laista (poist.) muuta johdu.

17 §

Maakunnan yhteistyöryhmä

(1—4 mom. kuten HE)

Jäsenten lisäksi maakunnan liiton hallitus ni-
meää yhteistyöryhmälle puheenjohtajan, jonka
tulee olla kuntalaissa (365/1995) tarkoitettu
luottamushenkilö, sekä 3 momentissa tarkoitet-
tujen osapuolten ehdotuksesta kolme varapu-
heenjohtajaa, joiden tulee olla yhteistyöryhmän
jäseniä.

(6 mom. kuten HE)

Yhteistyöryhmä asettaa jaoston tavoite 3 -oh-
jelman ja tavoite 2 -ohjelman yhteensovittami-
seksi. Jaoston puheenjohtajana toimii työvoima-
ja elinkeinokeskuksen edustaja . Jaoston tehtä-
vät ja kokoonpano määritellään tarkemmin yh-
teistyöryhmän työjärjestyksessä.

Yhteistyöryhmä asettaa jaoston Euroopan
maalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosaston
osarahoittaman alueellisen maaseutusuunnitel-
man ja tavoite 2 -ohjelman yhteensovittamiseksi.
Yhteistyöryhmä voi tarvittaessa asettaa maa-
seutujaoston myös tavoite 2 -alueen ulkopuoli-
silla alueilla. Jaoston puheenjohtajana toimii
työvoima- ja elinkeinokeskuksen edustaja . Ja-
oston tehtävät ja kokoonpano määritellään tar-
kemmin maaseutuelinkeinojen rahoituslain
(329/1999) nojalla annetussa valtioneuvoston
päätöksessä ja yhteistyöryhmän työjärjestykses-
sä.

(9 mom. kuten HE)

18 §

Maakunnan yhteistyöryhmän jäsenten asema

Maakunnan yhteistyöryhmän ja sen asetta-
mien jaostojen jäsenet hoitavat tehtäviään vir-
kavastuulla. Yhteistyöryhmän jäsenistä on so-
veltuvien osin voimassa, mitä kuntalaissa (poist.)
säädetään luottamushenkilöistä. Maakunnan liit-
toon pysyväisluonteisessa palvelusuhteessa ole-
va henkilö voidaan kuitenkin valita yhteistyö-
ryhmän jäseneksi.

(2 mom. kuten HE)

19 §
(Kuten HE)

20 §

Maakunnan yhteistyöryhmän päätöksenteko ja hallintomenettely

Jollei jäljempänä toisin säädetä, päätöksen-
teosta ja hallintomenettelystä maakunnan yh-
teistyöryhmässä on soveltuvin osin voimassa,
mitä kuntalain 50 ja 53—62 §:ssä säädetään.
Muilta osin yhteistyöryhmän hallintomenette-
lyyn sovelletaan hallintomenettelylakia
(598/1982).

Maakunnan liitto vahvistaa yhteistyöryhmän
hyväksymän maakunnan yhteistyöryhmän työ-
järjestyksen, jossa määrätään asian valmistelus-
ta, esittelystä ja päätöksenteosta yhteistyöryh-

mässä. *Muutoin* työjärjestyksestä on soveltuvien osin voimassa, mitä kuntalaissa säädetään johdosäännöstä.

(3 mom. *poist.*)

(3 ja 4 mom. kuten HE:n 4 ja 5 mom.)

21 §

Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävät

Maakunnan yhteistyöryhmä:

1) yhteensovittaa seuraavan varainhoitovuoden rakennerahastovarojen ja vastaavan kansallisen rahoitusosuuden kohdentumisen maakunnassa rakennerahasto-ohjelmaa rahoittaville valtion viranomaisille, maakunnan liitolle ja muille rakennerahasto-ohjelman rahoitukseen osallistuville; tästä hyväksytään asiakirja, jonka kaikki asianomaisessa maakunnassa ohjelmaa rahoittavat toimijat allekirjoittavat (*maakunnan yhteistyöasiakirja*) ;

(2 ja 3 kohta kuten HE)

4) voi yhteistyöasiakirjassa päättää rakennerahasto-ohjelmassa olevien hankkeiden valintakriteerien alueellisesta soveltamisesta;

(5 ja 6 kohta kuten HE)

7) valmistelee ja esittää siten kuin 16 §:ssä säädetään rakennerahasto-ohjelman muutostarpeita seurantakomitealle ja hallintoviranomaiselle sekä raportoi niille rakennerahasto-ohjelman mukaisesti;

(8—10 kohta kuten HE)

(2 mom. kuten HE)

22 §

Rahoituksen myöntäminen ja siihen liittyvät tehtävät

Jollei muualla laissa toisin säädetä, rakennerahastovaroja käyttävän ministeriön, sen hallinnonalaan kuuluvan viranomaisen, viraston ja laitoksen samoin kuin valtion erityisrahoitusyhtiöistä annetussa laissa (443/1998) tarkoitetun erityisrahoitusyhtiön ja muun vastaavan valtion

kokonaan tai osittain omistaman yhtiön sekä maakunnan liiton keskeisinä tehtävinä on:

(1 kohta kuten HE)

2) myöntää kansallisen lainsäädännön, Euroopan yhteisön lainsäädännön, *rakennerahasto-ohjelman ja maakunnan yhteistyöasiakirjan mukaisesti* hankkeeseen sekä rakennerahaston että vastaavan kansallisen julkisen rahoitusosuuden, tai yksinomaan rakennerahaston rahoitusosuuden, jos *kansallinen* julkinen rahoitusosuus tulee muista kuin valtion talousarvion määrärahoista; jos hanke 21 §:n 1 momentin 5 kohdan nojalla käsitellään ennen päätöksentekoa *maakunnan yhteistyöryhmässä, noudatetaan, mitä 20 §:n 5 momentissa säädetään;*

(3—5 kohta kuten HE)

(2 mom. kuten HE)

23 §

(Kuten HE)

24 §

Seurantakomiteat

(1—4 mom. kuten HE)

Seurantakomitean yleisasetuksen 35 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti laatimansa työjärjestyksessä määrätään asian valmistelusta, esittelystä ja päätöksenteosta seurantakomiteassa. *Seurantakomitean hallintomenettelyyn sovelletaan, mitä hallintomenettelylaissa säädetään.*

Seurantakomitean on pyrittävä päätöksenteossaan yksimielisyyteen. Jos päätöstä ei voida tehdä yksimielisesti, päätökseksi tulee kanta, jota kaksi kolmannesta äänestäneistä on kannattanut.

5 luku

Rakennerahastovarojen valvonta

25 ja 26 §

(Kuten HE)

27 §

Rakennerahastovaroja käyttävän ministeriön tarkastusoikeus

(1 mom. kuten HE)

Edellä 25 §:ssä tarkoitetun valvonnan ja tarkastusten asianmukaiseksi suorittamiseksi ministeriö voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai *riippumattoman* tilintarkastajan suorittamaan rakennerahastovarojen käyttöön liittyviä rahoituksen välittäjiin ja myöntäjiin sekä rahoituksen saajiin kohdistuvia 1 momentissa tarkoitettuja tarkastuksia puolestaan. Tilintarkastajan tulee olla julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä tilintarkastaja (JHTT-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö (JHTT-yhteisö), *Keskuskauppakamarin* hyväksymä tilintarkastaja (KHT-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö (KHT-yhteisö) taikka kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja (HTM-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö (HTM-yhteisö). Tilintarkastaja toimii tehtävässään virkavastuulla.

Tilintarkastajan esteellisyyteen sovelletaan, mitä hallintomenettelylain 10 §:ssä säädetään. Tilintarkastajalla on muutoinkin oltava edellytykset riippumattoman *tarkastuksen* toimittamiseen. Jos edellytykset riippumattomaan *tarkastukseen* puuttuvat, tilintarkastajan on kieltäydyttävä vastaanottamasta tehtävää tai luovuttava siitä.

(4 mom. kuten HE)

28 §

Ministeriön hallinnonalaan kuuluvan toimijan ja maakunnan liiton tarkastusoikeus

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Rakennerahastovarojen valvonnan ja tarkastuksen asianmukaiseksi suorittamiseksi rakennerahastovaroja käyttävän ministeriön hallinnonalan viranomainen, muu rakennerahastovaroja myöntävä toimija ja maakunnan liitto voivat päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai *riippumattoman* tilintarkastajan suorittamaan myöntämiensä rakennerahastovarojen

käyttöön liittyviä rahoituksen saajiin kohdistuvia tarkastuksia puolestaan. Tilintarkastajasta on voimassa, mitä 27 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään. Tarkastusta suorittavan henkilön oikeuksista ja tarkastettavan velvollisuuksista on voimassa, mitä 32 §:ssä säädetään, jos 2 §:stä ei muuta johdu.

29 §

Hallintoviranomaisen tarkastusoikeus

(1 mom. kuten HE)

Hallintoviranomainen voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai *riippumattoman* tilintarkastajan suorittamaan rakennerahastovarojen käyttöä koskevan rahoituksen välittäjään ja myöntäjään sekä rahoituksen saajaan kohdistuvan 1 momentissa tarkoitetun tarkastuksen puolestaan, jos se on tarpeen Euroopan yhteisön lainsäädäntöön perustuvan velvoitteen täyttämiseksi tai jos rakennerahastovarojen tarkastuksen asianmukainen suorittaminen sitä muusta syystä edellyttää. Tilintarkastajasta on voimassa, mitä 27 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään.

30 §

Maksuviranomaisen tarkastusoikeus

(1 mom. kuten HE)

Maksuviranomainen voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai *riippumattoman* tilintarkastajan suorittamaan rakennerahastovarojen käyttöä koskevan rahoituksen välittäjään ja myöntäjään sekä rahoituksen saajaan kohdistuvan 1 momentissa tarkoitetun tarkastuksen puolestaan, jos se on tarpeen Euroopan yhteisön lainsäädäntöön perustuvan velvoitteen täyttämiseksi tai jos rakennerahastovarojen tarkastuksen asianmukainen suorittaminen sitä muusta syystä edellyttää. Tilintarkastajasta on voimassa, mitä 27 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään.

31—33 §
(Kuten HE)

34 §

Lausuman esittäminen

(Poist.) Yleisasetuksen 38 artiklassa ja valvonta-asetuksen 8 artiklassa tarkoitetun lausuman esittää Euroopan yhteisöjen komissiolle:
(1—4 kohta kuten HE)

6 luku

Erinäiset säännökset

35—38 §
(Kuten HE)

39 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitetun hallintoviranomaisen, maksuviranomaisen, rakennerahastovaroja käyttävän ministeriön ja seurantakomitean päätökseen haetaan muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoksenhaku ei lykkää päätöksen täytäntöönpanoa, ellei hallintotuomioistuimella toisin määrää.

Maakunnan yhteistyöryhmän päätöksestä haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin muutoksenhausta kuntayhtymän päätöksestä kuntalaissa säädetään. (Uusi 2 mom.)

40 ja 41 §
(Kuten HE)

42 §

Tarkemmat säännökset

Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

(1—6 kohta kuten HE)
(7 kohta *poist.*)
(7 ja 8 kohta kuten HE:n 8 ja 9 kohta)

7 luku

Voimaantulo

43 §
(Kuten HE)

Valiokunnan lausumaehdotus

1. *Eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että ryhdytään toimenpiteisiin alueiden kehittämisestä annetun lain muuttamiseksi siten, että maakuntien liitoille annetaan toimivalta myöntää rakennerahasto-osuus hankkeisiin, joiden kansallinen julkinen rahoitus tulisi kokonaan tai pääosin kunnilta.*

2. *Eduskunta edellyttää hallituksen tarkkaan seuraavan uudistuksen tavoitteiden toteutumista sekä uuden lainsäädännön soveltamista, toimivuutta ja tuloksellisuutta sekä antavan eduskunnalle uudistuskokonaisuutta koskevan seikkaperäisen selonteon vuoden 2003 loppuun mennessä.*

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Matti Väistö /kesk

vpj. Pertti Turtiainen /vas

HaVM 9/1999 vp — HE 140/1999 vp

jäs. Rainer Erlund /erl
Rakel Hiltunen /sd
Ulla Juurola /sd
Esko Kurvinen /kok
Paula Lehtomäki /kesk
Hannes Manninen /kesk
Kirsi Ojansuu /vihr
Heli Paasio /sd

Aulis Ranta-Muotio /kesk
Pekka Ravi /kok
Petri Salo /kok
Arto Seppälä /sd
Kari Urpilainen /sd (osittain)
Jari Vilén /kok
vjäs. Pekka Nousiainen /kesk.